

Foment de la lectura

VICENT
Falomir

Rellegint l'interessant i documentat article d'Ana María Campoy i Joan Carles Usó, *Ayer y hoy de la lectura pública en Castellón* (Valencia, 1995) em va sorgir la idea d'escriure sobre l'evolució de les biblioteques i el foment de la lectura a la ciutat de Castelló.

La primera biblioteca pública a Castelló es va constituir a meitat del segle XIX, com a conseqüència de cercar un dipòsit per ubicar els llibres procedents de la desamortització del ministre Mendizabal, l'any 1835, per la qual els béns del clero passaren a mans privades o a titularitat pública. Les províncies que comptaven amb una universitat, cas de València, recolliren els fons bibliogràfics resultat de la desamortització, en canvi aquelles que no en tenien els varen deixar als instituts provincials de segon ensenyament, cas de la província de Castelló.

Luis Revest Corzo, l'any 1958, va publicar un article titulat: *De algunos libros conservados en la Biblioteca Pública de Castellón en la Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos* en la que escrivia: "El fondo inicial de la Biblioteca Pública de Castellón fue, como el de otras muchas, producto de la expropiación de las casas religiosas en 1835 [...] pues se da el caso de que lo más numeroso y selecto de los libros que de tal procedencia se conservan perteneció a dos de los conventos más pobres de la provincia. [...] Los dos humildes conventos de que antes se habló, el de Capuchinos de Castellón y el franciscano de Nuestra Señora del Rosario de Villarreal". Tot aquest material, més el fons bibliogràfic de la Cartoixa de Vall de Crist, constitueix un total de 7.809 llibres (segons dades facilitades per la bibliotecària Rosario Hidalgo, extretes d'un inventari realitzat l'any 1860, conservat a l'Arxiu Històric Provincial) els quals es varen deixar en un primer moment en el convent de Sant Agustí de Castelló, per a passar-ho poc després a l'Institut de Segona Ensenyança. En base a aquest fons es va formar l'any 1846, any de la creació de l'Institut, la Biblioteca Pública Provincial.

El 14 de gener de 1917 s'inaugurava un nou i gran edifici per ubicar l'Institut General i Tècnic, Escola Normal, i l'Escola d'Arts i Industries, el complex que avui és el de Batxillerat Francesc Ribalta, a l'avinguda Rei en Jaume. Allí es traslladà el fons bibliogràfic de la Biblioteca Provincial.

Davant el panorama tant desolador d'haver una sola biblio-

teca i a més restringida, l'any 1925, sent alcalde de Castelló, Salvador Guinot, va impulsar la creació d'una Biblioteca Pública Municipal al passeig Ribalta, que fou inaugurada en novembre de 1929. Pocs anys després va quedar pràcticament destruïda pels bombardeigs de la guerra civil espanyola.

Una vegada finalitzada la guerra una comissió municipal presidida per aleshores alcalde, Vicente Traver Tornás, va adquirir una casa gran al carrer Major per emplaçar la biblioteca municipal.

Per una Ordre del Ministeri d'Educació de 20 de juny de 1960 es varen reunir els fons bibliogràfics de les dues biblioteques: la provincial i la municipal en una sola entitat, denominada Biblioteca de la Ciudad de Castellón de la Plana.

Aquesta biblioteca, ubicada a les ja existents instal·lacions del carrer Major, va agrupar a més del fons bibliogràfic de les dues biblioteques, l'arxiu municipal, el material de l'arxiu històric provincial, el Centre Provincial Coordinador de Biblioteques, així com tot els fons de la Societat Castellonenca de Cultura. Aquest espai es va convertir en una veritable Casa de la Cultura, denominació típica de l'època.

A partir de la dècada dels vuitanta cal relluir dos fets importants: per una banda, la construcció d'un edifici, inaugurat en maig de 1987, per a una nova Biblioteca Pública de l'Estat, gestionada per la Generalitat, al carrer Rafalafena, núm. 29 i l'altre fet a destacar d'aquesta dècada fou la posada en marxa d'una xarxa de biblioteques públiques municipals a la ciutat de Castelló.

A hores d'ara, la situació bibliotecària és un entramat: per un costat, es troba la biblioteca pú-

blica de l'estat, per altre la xarxa de biblioteques municipals amb els respectius espais de lectura i per altre, la Biblioteca universitària de la Jaume I.

Pel que fa al foment de la lectura, després de veure la situació bibliotecària a grans trets, veiem que al principi la Biblioteca Pública Provincial l'únic que feia era ser depositària del material bibliogràfic dels convents confiscats i el fons, per les seves matèries tant específiques, no tenia cap atractiu per als lectors. El mateix va ocórrer en la posada en funcionament de la biblioteca pública municipal, propiciada i suportada per Salvador Guinot, a l'any 1925, que es va nodrir de donacions particulars. Després de la guerra del 36 fins la dècada dels vuitanta la ciutat de Castelló només comptava amb una Casa de Cultura al carrer Major. Podem parlar d'un veritable foment de la lectura a Castelló amb la creació de la Biblioteca Pública de l'Estat per les seves excel·lents instal·lacions, per comptar amb fons bibliogràfics interessants, per incorporar nous serveis als lectors, com el de fa uns dies, el préstec de llibres electrònics. A la pàgina web d'aquesta biblioteca ens trobem amb el Club de Lectura, creat l'any 2006, i que fins ara està realitzant programacions trimestrals, on a principi de mes es reuneixen els lectors interessats per comentar l'obra triada. També les biblioteques municipals de l'Ajuntament de Castelló disposen de diverses activitats de foment de la lectura. A l'estiu s'obren les Biblioteques del Mar dependents de la Regidoria de Turisme de l'Ajuntament on hi ha clubs de lectura per a majors i públic infantil. A més, la Universitat està fomentant la lectura amb una secció específica de novel·les, poesia, etc. que són el resultat de les peticions realitzades per la comunitat universitària dintre de la campanya, que ve realitzant-se des de 1999, "Quins llibres t'agradaria tenir a la biblioteca".

En definitiva, les biblioteques juguen un paper dinamitzador d'apropar els llibres, tant en versió electrònica com en paper, als ciutadans. En el cas concret de Castelló caldria establir sinergies entre les diverses institucions. Llegir és enriquidor, amplia el coneixement i obri unes expectatives molt grans, ens permet ser més lliures i a la vegada més crítics. Tot són avantatges i com diu Alberto Manguel, analista de la lectura: "Leemos para entender, o para empezar a entender. No tenemos otro remedio que leer. Leer, casi tanto como respirar, es nuestra función esencial". ■

*Director de la Biblioteca de l'UJI

La primera biblioteca pública a Castelló es va constituir a meitat del segle XIX per ubicar els llibres procedents de la desamortització del ministre Mendizabal

Llegir és enriquidor, amplia el coneixement i obri unes expectatives molt grans, ens permet ser més lliures i a la vegada més crítics. Tot són avantatges